

آرته

زینت‌آباد

افسانه‌سوندسوسیالیستی

● به‌دلیل ناکارآمدی سیاست‌های حزب حاکم و نارضایتی‌های مردم، احزاب سیاسی سوند برای انجام اصلاحات لیبرالیستی و حرکت به سمت کاهش مداخله دولت در اقتصاد با هم متحد شدند. بسیاری از ساختارهای اقتصادی به‌جامانده از دهه‌های سوسیالیستی از بین رفت و نرخ مالیات نیز کاهش یافت. پشتیبانی از خدمات عمومی آرام‌آرام حذف شد و خدمات بانژستکی، بهداشتی و سیستم آموزشی در راستای خصوصی‌سازی بیشتر اصلاح شدند. اما این اصلاحات چگونه رقم خورد و چه تأثیری بر اقتصاد سوند گذاشت؟ با اینکه هنوز هم دولت سوند را دولت رفاه می‌دانند، اما این القاب ارتباطی به معنای سوسیالیست‌بودن دولت سوند ندارد. در حقیقت احزاب سیاسی مختلف سوند درک کرده‌اند که انحصارات دولتی موجب عدم‌کارایی و فقدان نوآوری خواهد شد. در مقایسه دهه ۷۰ و ۸۰، نقش دولت در مخارج عمومی کاهش چشمگیری پیدا کرده است… سیستم مراقبت‌های بهداشتی سوند نیز که در گذشته حالت متمرکز دولتی داشت، اکنون توسط ارانه‌کنندگان خدمت و بیمه‌های خصوصی اداره می‌شود. همچنین در بخش آموزش نیز اکنون حق انتخاب مدرسه برای والدین وجود دارد. تخمین زده می‌شود که اکنون بیش از ۵۰ درصد دبیرستان‌های سوند به‌صورت خصوصی اداره می‌شوند… طبق آمار ekonomifakta.se که یک گروه آماری در سوند است، ۱۰ درصد بالایی جامعه فقط ۲۷ درصد کل مالیات را می‌پردازند. این به آن معناست که بیش از ۷۰ درصد بار مالیاتی بر دوش طبقه متوسط و پایین‌تر از آن قرار دارد. این موضوع کلا با تعاریف یک جامعه سوسیالیستی متفاوت است… ضربه آخر به باور اشتباه سوسیالیستی‌بودن سوند، رتبه این کشور در رده‌بندی اقتصادهای آزاد جهان است که هر سال بنیاد بریتنج منتشر می‌کند و از اعتبار بالایی برخوردار است. طبق آخرین رده‌بندی منتشر شده، سوند در رتبه نوزدهمین اقتصادهای آزاد جهان قرار گرفته است و در این شاخص وضعیت بهتری نسبت به کشورهایی از جمله فنلاند، آلمان، نروژ، کره‌جنوبی و ژاپن دارد. تغییر پارادایم اتمسفر اقتصادی سوند از سیاست‌های مشابه کشورهای سوسیالیستی به سمت بازار آزاد چه تأثیری بر اقتصاد این کشور داشت؟ در سال ۱۹۹۳ دهی دولت سوند ۳٫۶۶ درصد GDP این کشور بود و این کشور توانست تا سال ۲۰۱۷ مقدار این شاخص را به ۴۰ درصد کاهش دهد. مقایسه تولید سرانه ناخالص داخلی سوند در رکود اوایل دهه نود و سال‌های پس از چرخش این کشور به سمت قوانین بازار آزاد، نیز حاکی از بهبود قابل‌توجه شرایط مردم این کشور است. تمام شواهد نشان می‌دهد نه‌تنها نمی‌توان دولت سوند را به‌عنوان الگوی موفق حکومت‌های سوسیالیستی در نظر گرفت، بلکه کاملا برعکس، سوند الگویی از نجات اقتصاد یک کشور در گذر از شیوه سوسیالیستی به‌سوی بازار آزاد است.

کیمان

چهل سال عبور از طوفان با کشتی نجات حسین (ع)

● نشریه آمریکایی «نشنال اینترست» نیز درباره اثرپذیری عمیق ایرانیان از حماسه عاشورا خطاب به دولتمردان کاخ سفید می‌نویسد که ترامپ که خود را به یزید مدرن تبدیل کرده است، باید تجربه صدام حسین را به یاد داشته باشد که تقریباً چهل سال پیش به ایران حمله کرد؛ وی یاد هشیار باشد تا به سرنوشته او گرفتار نشود… آخرین جنگ تمام‌عیار ایران، بعد از تهاج عراق در سال ۱۹۸۰ بود. صدام حسین هم مانند دولت ترامپ در آن زمان تصور می‌کرد می‌تواند برای پیروزی بر ایران، از نقاط ضعف ایران و بی‌ثباتی پس از انقلاب، استفاده کند. گرچه عراق در ابتدا پیروزی‌هایی به‌دست آورد و خرمشهر را اشغال کرد، اما تهاجم بیگانه مردم را تشویق به اقدام کرد و با تمرکز مردم به دفاع از سرزمینشان، جمهوری اسلامی استحکام یافت.» آری امروز هم بصیرت دینی و شور عاشورایی، ما را باید در فهم جبهه حسینی امروز و ابعاد جنگ امروز ما با یزیدیان آن‌گونه که نشریه آمریکایی تحلیل کرده بکشاند. اگر کسی فهم دقیق از رسم عالم داشته باشد مطمئناً درک خواهد کرد که این جمله که «هر روز روز عاشورا است» چه معنایی می‌تواند داشته باشد.

ایران

پیام عاشورا برای امروزما

● **غلامرضا ظریفقی:** پیام عاشورا برای ما این است که در دین حقیقی، جهاد و توحید حقیقی نقش اساسی را ایفا می‌کند. اگر این فهم به وجود بیاید به حاکمیت اخلاق، برقراری عدالت، احساس امنیت، کاهش فاصله طبقاتی و ایجاد روابط مهربانانه‌تر بین مردم خواهد انجامید و جامعه به جای جنگ به سوی صلح و به جای اختلاف به سوی وحدت حرکت می‌کند. پیام عاشورا برای ما همان است که در زیارت اربعین می‌خوانیم. امام حسین(ع) خون قلبش را درهیه کرد (نه برای بخشش گناهان ما مردمان) بلکه برای این مهم تا انسان‌ها از جهل، گمراهی و بی‌عدالتی نجات یابند. پیام عاشورا برای ما این است که اگر به سمت شعارهای واقعی برویم جامعه عادلانه‌تر و مهربان‌تر خواهد بود. امروز این پیام عاشورا نه فقط برای جامعه اسلامی بلکه برای این جامعه بشری نیز کاربرد دارد. کرامت انسانی، حقوق برابر، رفع تبعیض نژادی و اقتصادی نتیجه گوش فرادادن به پیام عاشورا است. اگر همه ما به این پیام‌ها به درستی توجه کنیم می‌توانیم جامعه‌ای متکی بر امنیت، ایمان بدون خرافات و آگاه از حقوق انسان‌ها و توحید اخلاقی داشته باشیم.

سیاست

۴۰ سال از درگذشت آیت‌الله سید محمود طالقانی گذشت

انقلابی متجدد

پیمان در برابر هرگونه استبداد چنین گفت: «تجدید پیمان در مقابل هرگونه استبداد به هر شکل، تجدید پیمان در مقابل هرگونه استعمار و استحمار، تجدید پیمان برای آزادی همه بشر و همه مردم در آن روزی که شما آماده شدید سینه سپر کنید و خودتان را مقابل گلوله قرار دهید، بزرگ‌ترین و عظیم‌ترین کار تاریخ را کردید؛ رژیم را با آن همه قدرت، با آن همه پشتیبانی، با آن همه سلاح‌ها، از پا آوردید. درود خدا و درود همه ما بر شما باد.

این شهادی ما هم دنبال همین رسالت بودند، در مقابل فرهنگ تحمیلی، در برابر اقتصاد تحمیلی، در برابر قوانین تحمیلی، در برابر محدودیت‌های پلیسی حق اعتراض به کسی ندهند، حق انتقاد ندهند، حق فعالیت آزاد به مردم و مسلمان‌ها و مردم آزاده دنیا ندهند.»

او درباره تفاوت خوانش‌ها از اسلام تصریح کرد: «در همین مسائلی که در کردستان پیش آمد، اگر ما به‌جای پی‌گیری، پیشگیری می‌کردیم، اگر آن وقتی که من به سنندج رفتم با دوستانمان، عمل می‌کردند، با حس رحمت و در پرتو رحمت با اینها تماس می‌گرفتند و بندها را از اینها

برمی‌داشتند، آن بندهایی که تحمیل شده بود و آنچه که رژیم بر اینها تحمیل کرده بود، آن رژیم غدار طاغوت، شاید این مسائل یا پیش نمی‌آمد یا کمتر پیش می‌آمد. همین‌طور نسبت به دیگران و نسبت به همه، ولی ما هنوز فاجع اسلام را تشخیص نداده‌ایم.

همه می‌گویم انقلاب اسلامی، بپرسید هدف اسلام چیست؟ این گروه، آن گروه، یکفر بعضهم بعضا، این آن را تکفیر می‌کند، این به آن می‌گوید مرتجع، این به آن می‌گوید انحرافی، ولی هنوز مشخص نشده اسلامی چه می‌خواهد، منظور اسلام چیست؟».

آیت‌الله طالقانی درباره اهمیت مسئله شورا اظهار کرد: «صدها بار من گفتم که مسئله شورا از اساسی‌ترین مسائل اسلامی است؛ حتی به پیغمبرش با آن عظمت می‌گوید با این مردم مشورت کن، به اینها شخصیت بده، بدانند که مسئولیت دارند، ولی نه اینکه نکرند، می‌دانم که چرا نکردند، هنوز هم در مجلس خبرگان گروه‌خواهی، فرصت‌طلبی و تحمیل عقیده را کنار بگذاریم و ببایم با مردم، با دردمندها، با صورت پیاده بشود؛ باید، شاید، با اینکه می‌توانند. رنج‌کشیده‌ها، با محروم‌ها هم‌صدا بشویم.».

مردم از خانه و زندگی و واحدها باید با هم مشورت کنند در کارشان. علی می‌فرمود: من استبد برآیۀ هلك، هرکس استبداد کند، در کارهای خودش هلك می‌شود… مگر در سنجد که این شورا ی نیم‌بند تشکیل شد، ضرری به جایی رسید. می‌بینیم آنجا نسبتاً از همه منطقه کردستان آرام‌تر است؛ یعنی گروه‌ها و افراد دست‌اندرکار این‌طور تشخیص بدهند که اگر شورا باشد، دیگر ما چه کاره هستیم!؟

شما هیچ! بروید دنبال کارتان، بگذارید این مردم مسئولیت پیدا کنند، این مردم‌اند که کشته دادند، اینهایی که اینجا خوابیده‌اند، از همین توده‌های جنوب شهر بوده‌اند، منطق اینها بود. می‌گویند در کارخانه‌ها اخلال می‌شود، خب یک‌مرتبه اخلال بشود، آن اصل مهم‌تر از این است که در یک کارخانه اخلال بشود. در کارخانه اخلال شد، شورا را تعطیل کنید، چرا!؟

او ادامه داد: «بیشتر این‌ن تشنخ‌ها، این فرصت‌طلبی‌های عوامل ضد انقلاب و خارجی را زانوشان را می‌بستیم و سلاح از دست اینها می‌گرفتم؛ اما متأسفانه دیر شد، ولی هنوز دیر نشده، همان‌طور که جلوی توپ و تانک رفتید، این مسئولیت‌ها را شما دارید.

این بر عهده شماست، شاید بعضی از دوستان ما بگویند آقا شما چرا این مسائل را در میان توده مردم مطرح می‌کنید؟

ببایید در مجلس خبرگان! می‌گویند بین مولکین شما مطرح می‌کنم، اینها هستند که ما را وکیل کردند.

می‌دانم برای چه وکیل کردند. ما هم وظیفه و نسبت به اینها مسئولیت داریم. باید درها، اندیشه‌ها، بدیختی‌ها، ناراحتی‌ها، عقب‌ماندگی‌های این مردم را جبران کنیم… امیدواریم که همه ما هشیار بشویم. فرد فرد مسئولیت قبول بکنیم و این مسائل عظیم اسلامی را پیاده بکنیم.

طالقانی پیشگام تفسیر نهج البلاغه

امیر(ع) دارد. از این‌رو ضرورت دارد که در دانشگاه‌ها و حوزه‌ها بیش از پیش بر دانستن نهج‌البلاغه اهتمام ورزیده شود تا به‌طور گسترده مردم هم با ابعاد این کتاب آشنا شوند و به‌نوبه خود از تمام علما، فضلا و دانشگاہیان درخواست می‌کنم که درک نهج‌البلاغه را بسیار مهم تلقی کنند تا این کتاب از مظلومیت درآیند. در نهج‌البلاغه مهم‌ترین بحث‌های حکومت‌داری از دید حضرت امیر(ع) مطرح شده است و علاوه بر این، بحث‌های مهمی درباره مکتب تربیتی حضرت علی(ع) و نوع نگاه حضرت به مقوله معیشت و اقتصاد مطرح شده است.

حال تصور کنید این مسائل مهم را مرحوم طالقانی سال‌ها قبل دریافته بود و به همین دلیل عمده همت خود را بر تفسیر آن نهاد تا مبانی نظری و عملی امیرالمؤمنین(ع) در جامعه رواج یابد که البته برای این موضوع هزینه‌های بسیاری داد، زیرا برای تحقق آن خود نیز مسیر مبارزه با جهل و استبداد را در پیش گرفت.

حلال تصور کنید این مسائل مهم را مرحوم طالقانی سال‌ها قبل دریافته بود و به همین دلیل عمده همت خود را بر تفسیر آن نهاد تا مبانی نظری و عملی امیرالمؤمنین(ع) در جامعه رواج یابد که البته برای این موضوع هزینه‌های بسیاری داد، زیرا برای تحقق آن خود نیز مسیر مبارزه با جهل و استبداد را در پیش گرفت.

دو اصل اساسی مدارا و شورا تأکید داشت و این دو را مداوای حیاتی و حتمی جامعه می‌دانست؛ زیرا قرآن که مامن طالقانی بود، بر این دو اصل همواره شهادت می‌دهد. اگر بخواهیم نتیجه‌گیری مباحث آیت‌الله طالقانی درباره عاشورا را بیان کنیم، باید بگوییم که ایشان معتقد است که اسلام برای نجات بشر از رکودها، بندگی‌ها، رفع موانع و برداشتن امتیازها آمده است و عزاداری برای امام حسین (ع) که در این راستا باشد.

در چهلمین سالگرد مردی که پیامش شهادت و شورا بود، خواست‌م سخنان و جملاتی درباره پیشوایش امام حسین (ع) را که در سخنرانی‌ها و آثارش بیان کرده بود، بگویم و در پایان باید از ابراهامیان نقل‌قول بیآورم که می‌گوید: «طالقانی، مانند بازرگان، در زندگی دو رسالت توامان داشت: یکی، نشان‌دادن اینکه اسلام برای مسائل جدید پاسخی دارد و بنابراین برای جهان معاصر مناسب است و دوم، بل‌زدن بر شکاف عمیقی که مؤمنان متدین را از اصلاح‌طلبان غیرمذهبی، بازاربان سنتی را از متخصصان دارای تحصیلات جدید، روحانیون محافظه‌کار ضد رژیم طاغوت را از روشنفکران رادیکال آینده‌نگر جدا می‌کرد و در یک کلام هدف آنان حل‌وفصل مسائل ریشه‌داری بود که به شکست نهضت مشروطه و نیز مبارزه ملی سال‌های (۱۳۳۸- ۱۳۳۲) انجامیده بود» و مردم ما بی‌دلیل به آیت‌الله طالقانی عشق نمی‌ورزند و طالقانی بی‌دلیل نبود که در قلب یکایک مردم آشنیانه داشت؛ زیرا او همواره سعی کرد رفتار، گفتار و کردارش به اجدادش پیامبر (ص)، امام علی (ع) و امام حسین (ع) شبیه باشد. مرحوم طالقانی مظهر راستی، خلوص و صفا بود و در پایان می‌توان گفت که این سخن مشهور پیامبر (ص) درباره ابودر برآی آیت‌الله طالقانی نیز صدق می‌کند: «آسمان سایه نیفتدند و زمین در بر نگرفته، مردی راست‌گفتارتر از ابودر».

سیاست

۴۰ سال از درگذشت آیت‌الله سید محمود طالقانی گذشت

انقلابی متجدد

پیمان در برابر هرگونه استبداد چنین گفت: «تجدید پیمان در مقابل هرگونه استبداد به هر شکل، تجدید پیمان در مقابل هرگونه استعمار و استحمار، تجدید پیمان برای آزادی همه بشر و همه مردم در آن روزی که شما آماده شدید سینه سپر کنید و خودتان را مقابل گلوله قرار دهید، بزرگ‌ترین و عظیم‌ترین کار تاریخ را کردید؛ رژیم را با آن همه قدرت، با آن همه پشتیبانی، با آن همه سلاح‌ها، از پا آوردید. درود خدا و درود همه ما بر شما باد.

این شهادی ما هم دنبال همین رسالت بودند، در مقابل فرهنگ تحمیلی، در برابر اقتصاد تحمیلی، در برابر قوانین تحمیلی، در برابر محدودیت‌های پلیسی حق اعتراض به کسی ندهند، حق انتقاد ندهند، حق فعالیت آزاد به مردم و مسلمان‌ها و مردم آزاده دنیا ندهند.»

او درباره تفاوت خوانش‌ها از اسلام تصریح کرد: «در همین مسائلی که در کردستان پیش آمد، اگر ما به‌جای پی‌گیری، پیشگیری می‌کردیم، اگر آن وقتی که من به سنندج رفتم با دوستانمان، عمل می‌کردند، با حس رحمت و در پرتو رحمت با اینها تماس می‌گرفتند و بندها را از اینها

محمدتقی رهبر

بیش از ۵۰سال است که مرحوم طالقانی را با نوشته‌هایش می‌شناسم. فعالیت‌هایی که آن مرحوم بر تفسیر نهج‌البلاغه داشته ارزشمند است که اکنون در اختیار ما قرار گرفته است. آیت‌الله طالقانی علاوه‌بر آنکه به فعالیت‌های گسترده علمی و پژوهشی می‌پرداخت، در حوزه اجتماعی و سیاسی نیز همراه با نهضت آزادی اقدامات ویژه‌ای داشته است و از پیشگامان انقلاب اسلامی محسوب می‌شود. بعد از انقلاب هم مورد ستایش حضرت امام قرار گرفت و مسئولیت امامت نماز جمعه تهران به او سپرده شد. او عالمی مبارز و خالص بود که رنج‌های بسیار در راستای تحقق اسلام واقعی متحمل شد.

این سخن درستی است زیرا شرایط فعلی شباهت بسیاری به دوران حکومت حضرت

توضیح و پوزش

● روز یکشنبه مورخ ۱۷ شهریور ۱۳۹۸ مشکلی فنی باعث شد در نسخه چاپی روزنامه «شرق» به جای صفحه ۶، صفحه ۱۰ تکرار شود. گرچه صفحه ۶ در سایت روزنامه بارگذاری شده بود؛ اما به احترام مخاطبانی که نسخه چاپی را تهیه می‌کنند و به دلیل آنکه همچنان سالگرد درگذشت آیت‌الله سیدمحمود طالقانی موضوعیت دارد و مطالب اصلی صفحه مذکور درباره این شخصیت برجسته تاریخ انقلاب تهیه شده بود، محتوای آن را در این شماره تکرار می‌کنیم. «شرق» برای بروز این مشکل از مخاطبانش پوزش می‌طلبد.

نگاه

تحلیل سند همکاری راهبردی ایران و چین

اتحاد بالغ

● **متعاقب خبرهای** مربوط به پاریس در هفته گذشته یکی از مهم‌ترین‌ها در لایه‌ای اخبار دیده نشد و آن مذاکره وزیر امور خارجه در پرک درباره برنامه ۲۵ساله همکاری استراتژیک ایران و چین بود. اتحاد راهبردی با چین به دلایل متعددی عملی و سودمند است. نخستین موردی که در یک اتحاد یا همکاری استراتژیک باید سنجید، سودمندی این رابطه به‌ویژه برای طرف مقابل است که این تنها تضمین عملیاتی شدن چنین برنامه‌هایی است. چین به‌واسطه موارد متوعی انگیزه کافی را برای همکاری عمیق و گسترده با ایران دارد:

● **دوری از منطقه و حضور راهبردی:** از میان قدرت‌های جهانی تقریباً فقط روسیه است که به‌واسطه نزدیکی جغرافیایی به منطقه اورمیانه نقش‌های خود را به‌صورت مستقیم و بی‌واسطه ایفا می‌کند؛ قادر به ارسال جنگنده از خاک خود است، نیاز چندانی به احداث پایگاه‌های نظامی در کشورهای دیگر ندارد و حتی امکان انجام امور لجستیک غیرنظامی نیز به‌سادگی برای او فراهم است. اما چین هم مانند ایالات‌متحده و تا حدی اروپا به‌واسطه بعد مسافت برای حضور منطقه‌ای نیازمند شریکی قابل‌اعتماد است. حضوری که تا این زمان با هر سنجه‌ای باوجود مبادلات تجاری نمی‌توان آن را حضوری استراتژیک و همه‌جانبه دانست.

● **مبادلات تجاری:** مبادلات تجاری چین تقریباً با تمام کشورهای جهان بی‌توجه به گرایش سیاسی آنها چشمگیر است. به‌طوری‌که این کشور بزرگ‌ترین شرکات تجاری را اتفاقاً با خود ایالات متحده دارد و این البته مسئله تأثیرگذاری در معادلات مربوط به دومین اقتصاد بزرگ جهان است. درعین‌حال مبادلات تجاری گسترده ایران با چین خود یکی از عناصر تضمین‌کننده دوام رابطه است؛ چراکه برخلاف بسیاری از کشورها رابطه تجاری ایران و چین ارتباطی دوسویه است و ایران نیز در قبال واردات گسترده از چین به‌طور سنتی

بیش‌تر از این کشور نفت صادر می‌کند.

● **مبادلات نظامی:** آن‌طورکه قبلاً بیان‌المللی انجام‌شده ایران به همراه قطع‌نامه‌های سازمان ملل متحد تا این لحظه بیان می‌دارند، بسیاری از ممنوعیت‌های تسلیحاتی ایران برای خریدوفروش تجهیزات نظامی در سال‌های پیش‌رو خاتمه می‌یابند. ایران با تحکیم رابطه راهبردی‌اش با چین می‌تواند از خلأ به‌وجودآمده به‌واسطه بعد حضور غرب- آمریکا- استفاده کرده و چین را به فروش اقلام نظامی پیشرفته و به‌ویژه هواپیماهای جنگنده ترغیب و قانع کند؛ در کنار آنچه می‌توانسته کج‌دارومریم از روسیه تهیه کند و می‌کند (سیستم دفاع موشکی اس ۳۰۰). احتمالاً چین به‌واسطه نداشتن نفوذ استراتژیک در این منطقه تمایل بیشتری برای در اختیار گذاشتن سیستم‌های به‌روز نظامی خود خواهد دانست. این موضوع نیازمند طراحی جامع و مذاکرات از پیش با این کشور خواهد بود.

● **انرژی:** از مهم‌ترین مؤلفه‌های همکاری‌های ایران و چین مسئله انرژی است. چین برخلاف روسیه که خود منبع و صادرکننده نفت و گاز است –و ازاین‌رو به‌طور طبیعی رقیب ایران محسوب می‌شود– یکی از بزرگ‌ترین مصرف‌کنندگان و واردکنندگان انرژی در جهان و به‌ویژه از ایران است. از طرفی اقتصاد چین نیز تا حد زیادی دولتی بوده و مصرف‌کننده نفت، پشت به قدرت دولت دارد و در نتیجه، در شرایط فشارهای تحریمی از جنس آنچه امروز شاهد هستیم، مصرف‌کننده چینی می‌تواند از مطمئن‌ترین‌ها در خرید انرژی از ایران باشد. این موضوع موجب نوعی تضمین دوطرفه خواهد بود؛ هم ایران با اطمینان می‌تواند بر فروش بخش تضمین‌شده‌ای از نفت خود در هر شرایطی حساب کند و هم چین که حیات و ممات اقتصاد بالنده‌اش به انرژی و سوخت فسیلی بستگی دارد، می‌تواند به دور از نفوذ ایالات متحده خرید تضمین‌شده انرژی داشته باشد.

ادامه در صفحه ۱۵